

SISSEJUHATUS

Lapsepõlv on elu esimene etapp, kus laotakse alusmüür järgneva eluks. Esmatähtis on lapsele kodune kasvukeskkond, mis toetab ja suunab teda kogu edaspidise elu jooksul. Varajane seotus vanematega, soodne kasvukeskkond kodus ja lasteaias on seega lapsele ülimalt olulised. Lapsepõlves kujundatud sotsiaalsed oskused tagavad ühiskonnas eduka toimetuleku. Koolieelne lasteasutus on esimeseks sammuks haridusse, kus õppetegevus toimub läbi mängu. Ainult mängides õpib laps suhtlema, võtma erinevaid rolle, teistega arvestama ja koos tegutsema, tekib tahtele alluv käitumine, areneb empaatiavõime. Uute teadmiste omandamine läbi mängu on lapsele lihtsam ja huvitavam. Tuntud lasteaednikke Marta Haas on öelnud: *Mäng on lapse töö ja looming enne kooli. Lapsest, kes tublisti ja iseseisvalt mängib, kasvab hea õppija ja tubli töönimene.* (Haas, 1940.)

Täiskasvanute ülesanne on luua ja korraldada lastele õpituatsioone ja arenguvõimalusi. Vene tuntud psühholoog L. Vögotski (1978) rõhutab, et lapse vaimne areng ei toimu iseenesest, vaid seda mõjutavad lapse kogemused teda ümbritsevast elukeskkonnast. Eelkooliealine laps kogub oma teadmisi õppides, mängides, suheldes ning nii omaealistega kui täiskasvanutega keeleliselt toime tulles. (Brotheus & Hytonen & Krokfors, 2001, 43.) Iga laps on ainulaadne ja eriline ning teda tuleb austada ja võtta sellisena nagu ta on, mitte püüda sobitada mingisse varem määratletud vormi (Hytönen, 1999, 11).

Kõigi nende omaduste ja väärtuste tõttu on lasteaed lapse mitmekülgseks arenguks vajalik, mida kodu üksi pakkuda ei suuda. Peeter Põld on oma raamatus öelnud lasteaia kohta kaunid sõnad: *Laste kisa päikese ja puhta õhu järele, laste pisarad, mis nad tühja kõhu pärast toas kinni istudes valavad, laste tarvidus valvaja silma, hoolitseva toe, õpetava ja hoitava sõna järele, laste igatsus omasuguste – laste – järele, need on lasteaia mõtte ilmale toonud* (Põld, 2007, 65-66).

Esimene praeguse Kohila valla territooriumil tegutsenud Kohila Paberivabriku Lastepäevakodu avati Kohilas 1946. aastal.

Alates 1925. aastast tegutses Kohila Paberivabriku omaniku Aleksander Somneri poolt tööliste laste jaoks loodud lasterühm vabriku tööliste elumaja otsa spetsiaalselt selleks ehitatud suures saalis, mida tunti „valgesaali“ nime all. (Liivat, 1991, 14-15.) T. Lõbu andmeil asutati juba 1911. aastal AS Paberivabrik „Koil“ lastepäevakodu. 1940. aastal oli seal 40 last (Lõbu, 1995, Lisa II). Kuigi Elsa Viksiga läbiviidud intervjuus selgus, et Kohila Paberivabriku lasterühm asutati aastal 1925. Arhiivmaterjale uurides leidis kinnitust see, et lasterühm asutati siiski Georg Sommeri poolt 1911. aastal (Paberivabriku..., 1925, 8).

1982. aastal kolis Kohila Paberivabriku Lastepäevakodu Kohila mõisahoonest uude majja. 1991. aastal toimus lastepäevakodu nimevahetus. Kohila Paberivabriku Lastepäevakodu muutus AS „Koil“ Lastepäevakoduks (Lisa 15). Juba mõne aasta möödudes 1995. aastast sai ta nimeks Kohila Lastepäevakodu „Sipsik“, mis erinevatel põhjustel on olnud vahepeal suletud.

Valisin uurimistöö teemaks Kohila valla lasteaedade ajaloo alates esimese lasteaia loomisest. Lasteaiaid Kohila vallas on tegutsenud kahel erineval sajandil, erinevate valitsuste ajal. Teadaolevaid andmeid ei ole Kohila valla lasteaedade ajaloolist arengut varem keegi uurinud. Seetõttu on seda minul kui Kohila Sipsiku Lasteaia õpetajal huvitav teha. Kohila valla hariduselus omab alusharidus tähtsat kohta. Et teada saada, millised võimalused valla eelkooliealistele lastele alushariduse omandamiseks on koolieelsetes lasteasutustes loodud – selleks on vaja koguda mitmekülgset informatsiooni. Et saada ühe haridusasutuse arengust paremat ülevaadet selle loomisest alates, on lasteaedades vajalik oma kroonika olemasolu. Kuna osa lasteaedadel puudub kroonika, siis on võimalus seda koostada antud uurimistöö põhjal.

Käesoleva uurimistöö eesmärgiks on Kohila valla lasteaedade tekke- ja arenguloost ajaloolise ülevaate koostamine aastatel 1911 - 2010.

Eesmärgist tulenedes on ülesandeks seatud:

- Uurida, millised lasteaiaid tegutsesid ja tegutsuvad praegu Kohila vallas;
- Selgitada välja lasteaedade töö korralduslikud ja õppe- ning kasvatustöö alased põhimõtted eelmisel ja käesoleval sajandil;

- Koguda materjale eri allikaist, tutvuda lasteaedade temaatikat käsitlevate artiklitega kohalikus perioodikas, külastada lasteaedu ja arhiive ning analüüsida dokumente;
- Koguda materjale pedagoogidelt (fotod, mälestused, tunnistused, tänukirjad, lastepäevakodu raamatud);
- Intervjueerida lasteaedade juhatajaid, õpetajaid, vilistlasi ja endisi töötajaid;
- Dateerida fotosid ja tuvastada nendel olevaid isikuid;
- Fotografeerida lasteaedade hooneid.

Uurimistöö viidi läbi kvalitatiivsel meetodil. Algmaterjalidena on kasutatud Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumi, Eesti Riigiarhiivi, Hageri Arhiivmuuseumi arhivaale, Kohila Vallavalitsuse dokumente, lasteaia kroonikat, kasvatus- ja haridusalaseid väljaandeid, kohalikku perioodikat ning elektroonilisi väljaandeid. Intervjueeritud on juhatajaid, endisi ja praegusi töötajaid ning vilistlasi.

Uurimistööd alustati 2009. aasta jaanuarikuus Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumist, kus oli võimalik tutvuda eelnevalt tehtud samalaadsete uurimustega ning leida informatsiooni ka Kohila valla lasteaedade kohta.

Käesolev bakalaureusetöö koosneb kahest köitest ning töös on 40 lisa. I köide sisaldab lisasid 1 - 13. II köide sisaldab lisasid 14 – 40. Mõlemad köited säilitatakse edaspidi TLÜ Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumis.

Uurimistöö koosneb kolmest osast. Esimene osa kirjeldab Kohila valda, selle eripära, tekkelugu ja hariduselu. Samuti antakse ülevaade alushariduse tähtsusest, lasteasutuste arengust ning rahvusliku lasteaia kujunemisest.

Teine osa selgitab välja uurimistöö eesmärgi, ülesanded ja metoodika.

Kolmas osa tutvustab Kohila valla lasteaedade kujunemist aastatel 1911 - 2010. Siinkohal tutvustatakse iga lasteaia kohta üldisi andmeid ja fakte, nende tegutsemissuundi ning põhimõtteid ja eripära, samuti koostööd lastevanematega ning kokkuvõtteid toimunud intervjuudest.